

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
และได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

นางนงนภัส โครงพิมาย

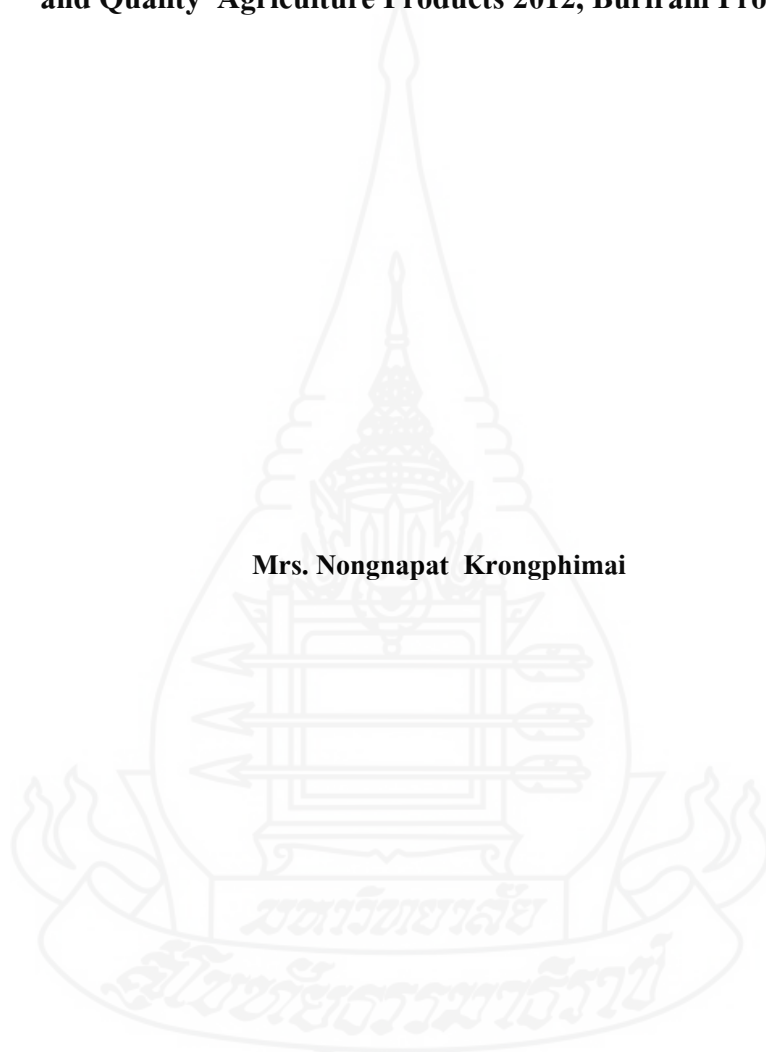

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**The Farmers' Opinion towards The Project Promoting the Production of Safe
and Quality Agriculture Products 2012, Buriram Province**

Mrs. Nongnapat Krongphimai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อและนามสกุล นางนงนภัส ไกรงพิมาย

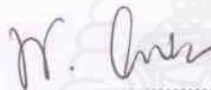
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม

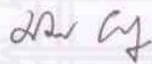
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

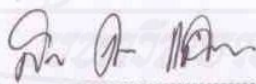
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. พรศรี เหล่ารุจิสวัสดิ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้โดยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและ รองศาสตราจารย์ ดร.สินุช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้แนวคิดและติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดนับตั้งแต่เริ่มต้น จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จ เรียบร้อยสมบูรณ์ และอาจารย์ ดร.พรศรี เหล่ารัฐสวัสดิ์ ประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณอาจารย์ประจำภาควิชาสาขาภาควิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ทุกท่านที่ ให้ประสบการณ์และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์

ความสำเร็จทั้งหมดที่เกิดขึ้นได้นี้ ผู้วิจัยได้รับกำลังใจและการช่วยเหลือจากครอบครัว และบุคคลรอบข้างมาโดยตลอด ทำให้การศึกษาและการทำงานเต็มไปด้วยความสุขเสมอมา และขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโททุกท่าน โดยเฉพาะกลุ่มโคราช-บุรีรัมย์ ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้สนใจการศึกษาและแต่ เกษตรกรทั้งหมด

นงนภัศ โครงพิมาย

กรกฎาคม 2556

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย นางนงนภัท โครงพิมาย รหัสนักศึกษา 2549001135

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สนิษุข คุรุทเมือง แสนเสริม
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร (3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จำนวน 178 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.24 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.76 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3.01 คน พื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP (ทั้งเช่าและของตนเอง) เฉลี่ย 1.5056 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 77,904 บาท มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 30,305.6 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ย 117,104.9 บาท เกือบทั้งหมดมีพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทาน และเกือบทั้งหมดใช้น้ำจากน้ำฝน เกษตรกรส่วนมากกู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงิน เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก (2) เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง ประเด็น ด้านการตลาดและผลตอบแทน ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้า เนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q (3) เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดในประเด็น ด้านการตลาดและผลตอบแทน แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ใกล้เคียงพื้นที่ปลูก ราคาไม่พอใจ (4) เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ ด้านการตลาดและผลตอบแทน ขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราคาขายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป

คำสำคัญ ความคิดเห็น โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน จังหวัดบุรีรัมย์

Thesis title: The Farmers' Opinion towards The Project Promoting the Production of Safe and Quality Agriculture Products 2012, Buriram Province

Researcher: Mrs. Nongnapat Krongphimai; **ID:** 2549001135;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor;

(2) Dr. Sininuch Krootmuang Sanserm, Associate Professor **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this study were (1) to study social and economic fundamental background of the farmers; (2) to study the opinion of the farmers attending the project promoting the production of safe and quality agriculture products by the farmers; and (3) to study the problems and suggestions of the farmers attending the project promoting the production of safe and quality agriculture products.

The populations in this study were 178 farmers attending the project promoting the production of safe and quality agriculture products 2012. The data were collected by using interview form. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation, and rating.

The findings of this study were as follows: (1) Most of the samples were male, their average age was 48.24 years, educated at primary level, their average household member was 4.76 people, their average household labor was 3.01 people, their average area asked for GAP accreditation (included both rental and own area) was 1.5056 Rai, most of them were customers of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, their average farming income was 77,904 Baht, their average general income was 30,305.6 Baht, Their average total income was 117,104.9 Baht, most of the samples had farming area outside irrigation area and used rain water, most of them borrowed money from a financial institution, they did farming as principal occupation; (2) the farmers mostly agreed with the issue about marketing and return that customers had belief in products because they were received GAP accreditation or Q; (3) The farmers had the problem most about marketing and return, the location selling GAP products was far from the farm and the price was not persuasive; and (4) the farmers' suggestions about marketing and return was that the government sector should provide the market for GAP safe and quality agriculture products, and should help about the price because the selling price was not different from general growing plants.

Keywords: Opinion, The Project Promoting the Production of Safe and Quality Agriculture Products, Buriram Provinc

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555	11
หลักการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในพืชผัก	14
สภาพจังหวัดบุรีรัมย์	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร.....	26
ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้ มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์.....	33
ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้ มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์.....	42
ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์.....	46
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
สรุปการวิจัย	47
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	62
ก แบบสัมภาษณ์	64
ประวัติผู้วิจัย	73

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร..... 26
ตารางที่ 4.2	สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร..... 28
ตารางที่ 4.3	แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้ มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์..... 32
ตารางที่ 4.4	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ..... 33
ตารางที่ 4.5	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ..... 34
ตารางที่ 4.6	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ..... 35
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี..... 36
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร..... 37
ตารางที่ 4.9	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ที่ปรึกษา เกษตรกร)..... 38
ตารางที่ 4.10	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการประเมินแปลงเบื้องต้น..... 39
ตารางที่ 4.11	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q)..... 40
ตารางที่ 4.12	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการตลาดและผลตอบแทน..... 41
ตารางที่ 4.13	ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้ มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์..... 42
ตารางที่ 4.14	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์..... 47

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 รูปแบบจำลองแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช : GAP พืช	14
ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดบุรีรัมย์	18

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยต่อสุขภาพมากขึ้นจะให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตร ที่มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน ในขณะที่เดียวกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศมีมาตรการด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืช (SPS) ถูกนำมาใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้าสินค้าเกษตรสำหรับการค้าระหว่างประเทศเมื่อมีการเปิดเขตเสรีทางการค้า (FTA) ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) นอกจากนี้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรอย่างเสรีมากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการผลิตและการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศอาเซียนด้วยกัน เพราะมาตรการด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืชและความปลอดภัยด้านอาหารจะถูกนำมาเป็นเงื่อนไขในทางการค้ามากขึ้น และในปี 2555 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลก สินค้าเกษตรและอาหารต้องมีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานฟาร์มมากขึ้นซึ่งเป็นการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP พืช) (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2555)

ประเทศไทยในฐานะเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญแหล่งหนึ่งของโลก ที่ผลิตอาหารเลี้ยงประชากรภายในประเทศแล้วยังเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารในอันดับที่ 5 ของโลกด้วย ปัจจุบันตลาดและผู้บริโภคมีแนวโน้มการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะพืชผัก แต่เกษตรกรมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตที่มากเกินไปจนมีความจำเป็น มีการใช้อย่างไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขอนามัยของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค ผลผลิตพืชผักปลอดภัยในตลาดมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรขาดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรกรบางส่วนมีความต้องการที่จะผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย แต่เกษตรกรยังขาดความรู้และทักษะในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งขาดความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้บริโภค ทำให้ตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยในประเทศไทยมีจำกัด จึงจำเป็นต้องพัฒนาเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเน้นการผลิตพืชผักที่ปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนใน

ระบบการผลิตแต่ที่ผ่านมามีผลผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร โดยเฉพาะสินค้าเกษตรด้านพืชยังไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีสารเคมีตกค้าง มีศัตรูพืชและจุลินทรีย์ปนเปื้อน คุณภาพความปลอดภัยของผลผลิตยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและประเทศผู้นำเข้า เกษตรกรในฐานะผู้ผลิตยังขาดความรู้ในเรื่องของระบบนิเวศ โรค-แมลงศัตรูพืช ยังมีการใช้สารเคมีในการควบคุมโรค-แมลงศัตรูพืชเป็นสำคัญ ทักษะและความชำนาญในการผลิตที่มีการควบคุมและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการผลิต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยส่งเสริมให้เกษตรกรลด ละ เลิกการใช้สารเคมี และมีการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP)

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความต้องการอาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร เป็นความต้องการของประชาชนในแต่ละประเทศซึ่งทุกประเทศได้กำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหาร เพื่อปกป้องชีวิตและสุขภาพของผู้บริโภค โดยอ้างอิงจากมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารให้ปลอดภัย ที่เกิดจากปัญหาของสารปนเปื้อน สารตกค้างของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชชนิดต่างๆ จุลินทรีย์ที่เป็นอันตราย และศัตรูพืช เช่น เชื้อโรคประเภทต่างๆ ทั้งเชื้อรา แบคทีเรีย ไวรัส ซึ่งอาจติดมาตั้งแต่กระบวนการปลูกจนถึงการเก็บรักษา กระบวนการผลิตเพื่อการแปรรูปต่างๆ และการขนส่ง ตลอดจนพัฒนาสินค้าให้สามารถให้แข่งขันในตลาดโลกได้ ดังนั้น ผู้ผลิตสินค้าจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิตของตนเอง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐาน GAP พืช จากผลการดำเนินงานโครงการของจังหวัดที่ผ่านมา พบว่ามีปัญหาหลายประการได้แก่ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ มีเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากมีการประชาสัมพันธ์น้อยและข่าวสารกระจายไม่ทั่วถึง เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับโครงการ เกษตรกรบางส่วนมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย เพราะเป็นเกษตรกรรายย่อย และมีการเช่าพื้นที่ทำการเกษตร ไม่มีปัจจัยการผลิตสนับสนุน ตลาดรับซื้อไม่ต้องการใบ Q เนื่องจากราคาผลผลิตไม่แตกต่างกัน ผู้ผลิต และผู้บริโภคยังมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ และมีเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการแล้ว ไม่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในปีถัดไป และมีเกษตรกรที่ผ่านการอบรมแล้ว บางส่วนไม่นำความรู้ที่ได้นำไปปฏิบัติ ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการอาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของเกษตรกร คือ เมื่อผลิตสินค้าที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานตามที่กำหนดแล้ว ควรจำหน่ายได้ราคาที่ดีกว่าที่เคยปฏิบัติมาก่อน และต้องมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2549)

จากเหตุผล และสภาพปัญหาค้างกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร ในจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งด้านลักษณะสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะมีผลต่อนโยบายความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศ และผู้มีส่วนได้เสียทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก ต้องได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเห็นควรทำการศึกษาความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร ปีงบประมาณ 2555 เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและปรับปรุงโครงการในปีต่อไป ให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

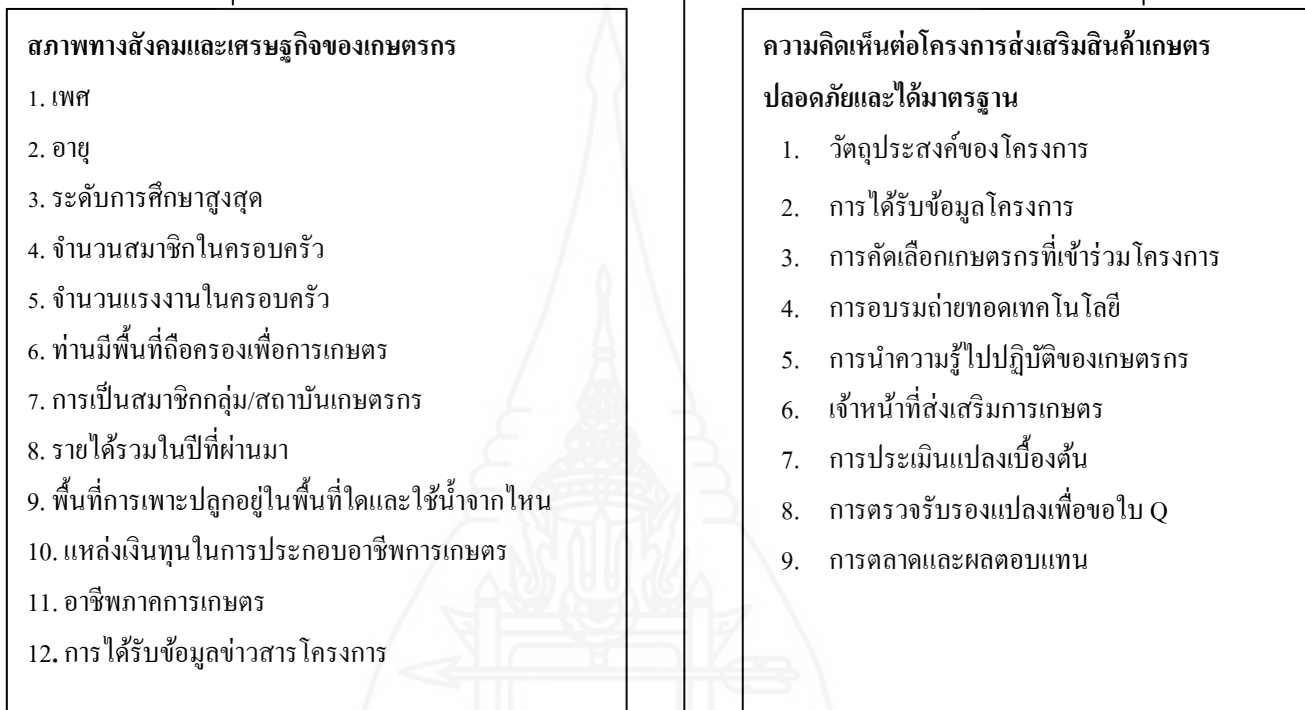
- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

3.1 แนวคิดในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาในการวิจัยและได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกัน โดยใช้แนวคิดจากการตรวจเอกสาร เป็นแนวทางในการพิจารณา เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของการศึกษาเรื่องความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร ปี 2555 ดังปรากฏตามแผนภูมิ (ภาพที่ 1)

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ภาพที่ 1.1 แนวคิดในการศึกษา

4. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ได้กำหนดตัวแปรและขอบเขตการศึกษาดังนี้

4.1 ขอบเขตเชิงเนื้อหา

เป็นการศึกษาความคิดเห็นต่างๆที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อโครงการของเกษตรกร ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับข้อมูลโครงการ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

การประเมินแปลงเบื้องต้น การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) และการตลาด และผลตอบแทน

4.2 ขอบเขตเชิงเวลา

ดำเนินการศึกษาเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 พื้นที่ในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ปลูกพืชผักและไม้ผล

5. นิยามศัพท์

5.1 “การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP” ย่อมาจากคำว่า “Good Agricultural Practice” ซึ่งแปลว่า “เกษตรดีที่เหมาะสม” เป็นระบบที่สร้างผลผลิตตรงตามมาตรฐานคุณภาพ หรือได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ โดยปฏิบัติตามคำแนะนำที่ถูกต้อง ตั้งแต่การเพาะปลูก จนถึงการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งเพื่อจำหน่าย ซึ่งจะทำให้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการตกค้างของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนเชื้อโรคต่างๆ จึงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และได้ผลผลิตที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ทั้งสามารถตรวจสอบและสอบทานได้

5.2 โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ หมายถึงกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 360,000 บาท

5.3 ความคิดเห็นต่อโครงการ หมายถึงการที่เกษตรกรมีทัศนคติหรือประมาณการที่เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานวัตถุประสงค์ของโครงการ ในประเด็นการได้รับข้อมูลโครงการ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การประเมินแปลงเบื้องต้นการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q และการตลาดและผลตอบแทน

5.4 เกษตรกร หมายถึงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ปลูกพืชผักและไม้ผล

5.5 การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น หมายถึง การดำเนินกิจกรรมให้คำปรึกษาให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรปฏิบัติได้ถูกต้องในการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP พืช)

5.6 การตรวจรับรองมาตรฐานแปลง GAP พืช หมายถึง การตรวจรับรองแปลงพืชผักและไม้ผลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน โดยเจ้าหน้าที่

จากกรมวิชาการเป็นผู้ตรวจ เมื่อเกษตรกรผ่านการตรวจรับรอง GAP ตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับใบรับรองมาตรฐาน GAP (ใบ Q)

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าเดิม

6.2 นำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความมั่นใจต่อผลที่ได้รับจากการดำเนินงานตามโครงการ ทำให้มีแรงจูงใจที่จะดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีรายได้เพิ่มขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร ปี 2555 ในจังหวัดบุรีรัมย์" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปีงบประมาณ 2555
3. หลักการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในพืชผัก
4. บริบทจังหวัดบุรีรัมย์
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความไว้หลายความหมาย ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524: 238) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
2. ทศนะหรือประมาณการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว
3. คำแถลงของผู้ที่ยอมรับนับถือกันว่า เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้มาขอคำปรึกษา

Webster(1967: 385) ให้ความหมาย ความคิดเห็นว่าเป็นความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอนหรือความรู้อันแท้จริงแต่ตั้งอยู่ที่จิตใจ ความคิด และการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่เห็นว่าน่าจะเป็นจริง หรือนำตรงตามที่คิดไว้

Kolesnik (1969:386) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (evaluation judgement) หรือทัศนยะ (point of view) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ

Good (1976: 339) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็นว่าเป็นความเชื่อ ความเชื่อความคิดหรือลงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่อาจบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่

สุชาติ ภิญโญ (2538: 7) ให้ความหมาย ความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งในการแสดงออกของความคิดเห็นจะเกี่ยวกับการประเมินค่าก่อนที่จะตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นๆ

ดำรงฤทธิ์ หลอดคำ (2538:17) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกันกับทัศนคติมาก ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เป็นการแปลแสดงออกทางด้านความรู้สึกออกมาเป็นคำพูด การเขียนที่มีลักษณะเป็นการลงมติหรือการตีความ โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความคิดเห็นอาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆก็ได้

ศรีสวัสดิ์ ทรัพย์ทอง (2540: 10-11) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น เป็นความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งเกิดขึ้นภายในมโนคติของบุคคล ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ การศึกษา และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่ได้รับมา แล้วแสดงออกมาด้วยการพูด ปฏิบัติ การปฏิบัติ ในการแสดงออกของความคิดเห็นของบุคคลนั้น จะเกิดขึ้นในขณะที่ตื่นอยู่ มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ และการแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในลักษณะชอบ-ไม่ชอบ ยอมรับ-ไม่ยอมรับ ผิดแผกแตกต่างกันออกไปตามปัจเจกบุคคล อันเป็นการประเมินค่าก่อนที่จะทำการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นในเรื่องรานั้นๆ ให้ปรากฏออกมาภายนอก ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจเป็นที่ยอมรับหรือการปฏิเสธจากบุคคลอื่นๆก็ได้

วรพันธ์ ภูผา (2543: 8) ให้ความหมาย ความคิดเห็นว่าเป็นความหมายใกล้เคียงกันกับทัศนคติมาก ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกเป็นคำพูด การเขียนที่มีลักษณะเป็นการลงมติหรือการตีความ โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ความคิดเห็นอาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆก็ได้

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ความคิดเห็นมีความหมายคือ เป็นความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งเกิดขึ้นภายในมโนคติของบุคคล ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง ซึ่งเป็นการประเมินค่าจากความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่อข้อเท็จจริงในสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีอยู่หลายระดับ คือ ตั้งแต่ระดับผิวเผิน ถึงระดับลึกซึ้ง ที่สามารถแปลเป็นความหมายโดยอาศัยความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม แล้วแสดงออกมาด้วยการพูด หรือ การเขียน ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนั้นออกมาโดยไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่ ความคิดเห็นอาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นก็ได้

1.2 ความสำคัญของความคิดเห็น

Feldman (1971: 53) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษารูสึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆออกมาโดยการพูดหรือการเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่างๆเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โครงการพัฒนาใดๆก็ตามถ้าจะให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้ว ก็ควรจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการ และการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนต่อโครงการ จึงจะเกิดผลดี คือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้อง เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น อันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินค่าโครงการ และทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในการเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ไม่เกิดการต่อต้าน ถ้าสาธารณชนเกิดความสำนึกในการเป็นเจ้าของเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือรักษาไว้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งการฝึกหัดการทำงานด้วย

1.3 การวัดความคิดเห็น

ความคิดเห็นและทัศนคติมีความหมายและลักษณะต่างๆใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นการวัดความคิดเห็นจึงสามารถใช้วิธีวัดทางทัศนคติได้ด้วย แต่เนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายใน และไม่สามารถทราบได้เลยว่าบุคคลมีทัศนคติอย่างไร ดังนั้น จึงต้องใช้วิธีการอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออก ซึ่งมีวิธีวัดได้หลายอย่าง ดังนี้ (นีออน กลิ่นรัตน์, 2525: 145)

1.3.1 การรายงานตนเอง (Self-report Measures)

เป็นการวัดทัศนคติโดยวิธีการให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเอง ถึงความรู้สึกทำห้ต่อสิ่งนั้นๆ อาจเป็นไปในทางบวก หรือทางลบไม่ได้แยกวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึกหรือด้านพฤติกรรม แต่ จะวัดเพียง ดี-ไม่ดี เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย โดยมีมาตรวัดได้หลายชนิด เช่น

มาตรวัดของไลเคิร์ต(Likert-type Scales)

Likert(1932 อ้างถึงในนีออน กลิ่นรัตน์,2525:145) ได้สร้างมาตรวัดทัศนคติโดยพัฒนามาจากของ Thrustone มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบปะปนกัน ส่งไปให้ผู้ตอบตัดสินข้อความว่า ข้อความตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบที่สุด ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่จากการใช้มาตรวัดแบบนี้มักจะพบว่า มีผู้ตอบที่ช่องเลขๆ(ไม่มีความเห็น) เป็นส่วนมาก จึงมีการใช้คำว่าเห็นด้วยเพียงเล็กน้อย แทนคำว่า เลขๆ เพื่อให้สามารถวัดความเห็นของผู้ตอบได้

1.3.2 การสังเกตพฤติกรรม(Observation of Overt Behavior)

การสังเกตพฤติกรรมภายนอกของบุคคล ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลได้ ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบด้วย เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายเพิ่มเติม นอกจากนั้นอาจจะใช้วิธีการต่างๆต่อไปเพื่อวัดทัศนคติ ได้แก่

- 1) การใช้วิธีการกึ่งการสะท้อนภาพ(semiprojective technique) เช่น การให้ผู้ถูกศึกษาบรรยายภาพที่ไม่ชัดเจน หรือให้เติมคำ หรือข้อความ หรือให้พูดคำใดคำหนึ่งที่นึกขึ้นได้ทันทีหลังจากที่เสนอคำที่ต้องการวัด
- 2) ผลการทำแบบทดสอบแบบปรนัย(performance on objective test) คือการเลือกคำตอบจากแบบสอบถามแบบปรนัยในตัวเลือกที่ไม่ถูกต้อง และแสดงถึงความลำเอียงในเรื่องนั้น โดยจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องไว้ด้วย
- 3) การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย(physiological reactions) เนื่องจากว่าขณะร่างกายเกิดอารมณ์จะมีปฏิกิริยาของร่างกายที่สามารถวัดได้ เช่น การใช้เครื่องวัดการตอบสนองของผิวหนัง การวัดจากอัตราการเต้นของหัวใจ การบีบตัวของหลอดเลือด การหดและการขยายตัวของม่านตา สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้รู้ถึงความเข้มข้นของทัศนคติ แต่ไม่สามารถบอกทิศทางว่าเป็นไปทางลบหรือทางบวก
- 4) การวัดด้วยการแสดงออกทางใบหน้า(the face scale) การวัดแบบนี้แบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 7 ระดับ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงท่าทางของใบหน้าประกอบด้วยตาและปาก โดยจะดูลักษณะอาการของปาก กล่าวคือ ถ้าริมฝีปากโค้งขึ้นก็แสดงว่า มีความคิดเห็นด้วย ถ้าริมฝีปากอยู่ในระดับแนวราบหรือปกติ แสดงว่าไม่แสดงความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจ แต่ถ้าริมฝีปากโค้งลงล่างแสดงให้เห็นว่า ไม่เห็นด้วย

การวัดทัศนคติส่วนใหญ่จะใช้วิธีแบบรายงานตนเอง เพราะสามารถจัดเก็บข้อมูลจากคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการสัมภาษณ์(interview) ซึ่งมีทั้งแบบสัมภาษณ์คำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ(closed-end question) และลักษณะคำถามที่ผู้ตอบสามารถแสดง

ความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่(open-ended question) หรืออาจจะใช้แบบสอบถาม(questionnaire) ซึ่งสามารถทำได้รวดเร็ว ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปอธิบายได้กว้างขวาง แต่มีข้อจำกัด เพราะอาจจะได้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริงกับพฤติกรรมของเขา เนื่องจากบุคคลเกิดความระมัดระวังในการตอบแบบสอบถาม เพราะฉะนั้นการวัดทัศนคติจึงควรใช้หลายๆวิธีประกอบกัน เพื่อช่วยเสริมข้อบกพร่องในวิธีการใดวิธีการหนึ่งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ดังนั้น จากหลักการ ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมจึงอาจสรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็นความรู้สึกที่แสดงออกทางด้านทัศนคติ อาจเป็นความหวังคาดคะเนอย่างตรงจุดหรือแคบๆ เช่น ความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นต้น

2. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปีงบประมาณ 2555

(กรมส่งเสริมการเกษตร, 2555)

โครงการนี้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญและการดำเนินการดังนี้

2.1 หลักการเหตุผลและแนวคิดของโครงการ

ปัจจุบันตลาดและผู้บริโภคมีความต้องการอาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพตามมาตรฐาน ความปลอดภัยด้านอาหารเป็นความต้องการของประชาชนในแต่ละประเทศ ซึ่งทุกประเทศได้กำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านอาหารปลอดภัยเพื่อปกป้องชีวิตและสุขภาพของผู้บริโภคโดยอ้างอิงจากมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) เพื่อควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารให้ปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารเคมี จุลินทรีย์ และศัตรูพืช

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ทักษะและความชำนาญ สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันผู้บริโภคจะให้ความสำคัญ และเลือกบริโภคสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน แต่เกษตรกรในฐานะผู้ผลิตยังไม่มีความรู้ทักษะและความชำนาญในการผลิตที่มีการควบคุมและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการผลิต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยมีคุณภาพ และได้มาตรฐานเกิดความยั่งยืนในระบบการผลิตและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

ในปีงบประมาณ 2555 สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร ให้สามารถให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร และสามารถตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นได้ครอบคลุมพื้นที่ทุกอำเภอ รวมทั้งให้คำปรึกษาหารือ

และร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเกิดความยั่งยืนในระบบการผลิตและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP และได้รับการรับรองระบบ GAP พืชอาหาร และในปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์จะมีเกษตรกรเป้าหมายที่จะดำเนินการพัฒนาไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวนรวมทั้งจังหวัด 320 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรที่มุ่งไปสู่การรับรองแหล่งผลิต (Q) พืชอาหาร จำนวน 320 ราย

กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. อบรมเกษตรกรหลักสูตรการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืชอาหารและข้าวและทัศนศึกษา ดูงาน จำนวน 2 วัน
2. ติดตามให้คำปรึกษาและประเมินแปลงเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร โดยนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเกษตรกร ในการออกไปติดตาม ให้คำปรึกษาและประเมินแปลงเบื้องต้นแปลงของเกษตรกร

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. รับสมัครเกษตรกรและจัดทำทะเบียนฐานข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1.1 ก่อนการรับสมัครเกษตรกรสำนักงานเกษตรจังหวัดควรประสานงานกับหน่วยตรวจรับรองในพื้นที่เพื่อหาหรือชนิดพืช จำนวนเป้าหมายการตรวจรับรองและประเภทของผู้ผลิตหรือเกษตรกรที่ต้องการส่งเสริมให้มาขอการรับรอง GAP เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดเป้าหมายร่วมกันทั้งชนิดพืช เกษตรกรเพื่อให้มีเป้าหมายเดียวกัน

1.2 สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอเพื่อหารือในการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร ผู้ประกอบการหรือตลาดค้าส่ง หรือตลาดค้าปลีก ทางสรรพสินค้าที่มีเกษตรกรเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรและจำหน่ายผลผลิตให้ ได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานของโครงการเพื่อเชิญชวนให้เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเหล่านี้มาร่วมดำเนินงานตามโครงการโดยสมัครขอการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP ซึ่งจะได้เกษตรกรที่ต้องการขอการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP ได้อย่างแท้จริง

1.3 ชนิดพืชที่เกษตรกรสมัครขอการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP ควรเป็นผลผลิตของพืช เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

1.4 สำนักงานเกษตรอำเภอที่มีเป้าหมายดำเนินการ ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในท้องถิ่น เช่น วิทยุท้องถิ่น หอกระจายข่าว เพื่อเชิญชวนให้เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรให้ได้ รับทราบเพื่อสมัครขอการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP

1.5 สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการรับสมัครเกษตรกรที่มีความพร้อมและสมัครใจขอรับรองมาตรฐาน GAP โดยยื่นแบบคำร้องขอใบรับรองฟาร์มตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช หรือแบบ GAP 01 พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน เกษตรกรที่สมัครขอการรับรอง ต้องเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ถือสิทธิการผลิตในพื้นที่ที่ระบุในใบสมัคร GAP-01 หากเกษตรกรไม่มีเอกสารสิทธิหรือไม่มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ผลิตหน่วยตรวจรับรองไม่สามารถให้การรับรอง GAP ได้

1.6 เมื่อรับสมัครเกษตรกรแล้วให้สำนักงานเกษตรอำเภอขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยบันทึกข้อมูลจากใบสมัคร GAP-01 ลงในโปรแกรมฐานข้อมูล GAP-Online (<http://gap.doae.go.th>) หรือส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยบันทึกข้อมูลจากใบสมัคร GAP-01 ลงในโปรแกรมฐานข้อมูล GAP-online และออกรหัสเกษตรกร ออกรหัสแปลงในโปรแกรมระบบฐานข้อมูล GAP-Online เพื่อให้ที่ปรึกษาเข้าไปให้คำปรึกษา แนะนำและประเมินแปลงเบื้องต้นต่อไป

2. อบรมเกษตรกรหลักสูตรการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืชอาหารและทัศนศึกษาดูงาน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอที่มีเป้าหมายดำเนินงาน จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่อง ระบบการผลิตตามมาตรฐาน GAP แก่เกษตรกรที่สมัครขอรับรอง ระบบการผลิตตามมาตรฐาน GAP พืช ความรู้เรื่องระเบียบปฏิบัติ GAP 8 ข้อ การผลิตตามแผนควบคุมคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีการผลิตให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยจากการตกค้างหรือปนเปื้อนของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช จุลินทรีย์ที่ก่อโรค ศัตรูพืชและมีคุณภาพได้มาตรฐาน การจดบันทึก การปฏิบัติงานในแปลงและฝึกปฏิบัติ รวมทั้งประเด็นความรู้ที่กลุ่มต้องการ จำนวน 2 วัน โดยรวมกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตพืชชนิดเดียวกัน หรือกลุ่มพืชที่มีลักษณะการผลิตคล้ายกัน มีพื้นที่อยู่ใกล้หรือพื้นที่เดียวกัน กลุ่มละ 20-25 ราย และจัดทัศนศึกษาดูงานแปลง/สวนที่ประสบความสำเร็จในการผลิตพืชที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP เพื่อให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้เห็นสภาพการปฏิบัติในแปลงหรือฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP สำหรับเป็นตัวอย่างที่นำไปปฏิบัติตาม โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ

3 ติดตามให้คำปรึกษาและประเมินแปลงเบื้องต้น

เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกรติดตามให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติของเกษตรกร และประเมินแปลงเบื้องต้น (ประมาณ 3 ครั้ง/แปลง) พร้อมทั้งรวบรวมรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการ

ประเมินเบื้องต้น ส่งให้ผู้ตรวจรับรองเพื่อนัดหมายเกษตรกรเข้าไปตรวจรับรองแปลง สำหรับเกษตรกรที่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการผ่านประเมินเบื้องต้น สำหรับแนวทางการติดตามและประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อส่งให้หน่วยตรวจรับรองทำการตรวจรับรองแปลงได้ทันภายในปีที่สมัครขอการรับรอง GAP

4. ตรวจรับรองแปลง

เมื่อเกษตรกรผ่านการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นแล้วเจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมการเกษตรส่งรายชื่อเกษตรกรดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตรเพื่อเข้าตรวจรับรองแปลงเกษตรกรตามมาตรฐาน GAP และเมื่อผ่านการตรวจรับรองเกษตรกรจะได้รับใบรับรอง มาตรฐาน GAP หรือใบ Q

โครงการนี้ได้รับงบประมาณ จากงบดำเนินงาน แผนงบประมาณปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร ผลผลิต การผลิตสินค้าเกษตรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมหลักส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน โดยมีผลที่คาดว่าจะได้รับคือ เกษตรกรได้รับความรู้เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบจัดการคุณภาพ GAP พืช และมีสมรรถนะในการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำเกษตรกร และสามารถตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นได้ เกษตรกรผู้ร่วมโครงการปฏิบัติตามคำแนะนำ เข้าสู่การรับรองมาตรฐานและได้ใบรับรองมาตรฐาน (ใบ Q)

3. หลักการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมในพืชผัก

ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช : GAP พืช (<http://www.alro.go.th>)

1.แหล่งน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสถานะเสี่ยงให้ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
2. พื้นที่ปลูก	<ul style="list-style-type: none"> • ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตราย และจุลินทรีย์ ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสถานะเสี่ยงให้ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพดิน

3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> • หากมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตให้ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ • ต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้ • ห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายที่ทางราชการห้ามใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตรายทางการเกษตร • ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสุ่มตัวอย่างวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตภัณฑ์ กรณีมีข้อสงสัย
4. การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง	<ul style="list-style-type: none"> • สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี และสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตรายและสัตว์พาหะนำโรค • อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค • ต้องขนย้ายผลิตผลอย่างระมัดระวัง 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจพินิจสถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ขั้นตอน และวิธีการขนย้ายผลิตผล
5. การบันทึกข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> • ต้องมีการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร • ต้องมีการบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช • ต้องมีการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบบันทึกข้อมูลของเกษตรกรตามแบบบันทึกข้อมูล
6. การผลิตให้ปลอดจากศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none"> • สำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืช และป้องกันกำจัดเมื่อสำรวจพบความเสียหายระดับเศรษฐกิจ • ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว ต้องไม่มีศัตรูพืชมติดยู่ถ้าพบต้องคัดแยกไว้ต่างหาก 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และการป้องกันกำจัด • ตรวจพินิจผลการคัดแยก
7. การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้	<ul style="list-style-type: none"> • การปฏิบัติและการจัดการตามแผนควบคุมการผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการปฏิบัติ และการจัดการเพื่อให้

ได้ผลผลิตผลคุณภาพ	• คัดแยกผลิตผลด้อยคุณภาพไว้ต่างหาก	ได้ผลผลิตผลคุณภาพ • ตรวจพินิจผลการคัดแยก
8. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	• เก็บเกี่ยวผลในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต • อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพของผล และปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	• ตรวจสอบบันทึกการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว • ตรวจพินิจอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ชั้นตอน และวิธีการเก็บเกี่ยว

4. บริบทจังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์.(2555 : ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงบริบทของจังหวัดบุรีรัมย์ไว้ดังนี้

4.1 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) ด้านเกษตรกรรม ประชากรในจังหวัดบุรีรัมย์ ประมาณร้อยละ 87

ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน ซึ่ง ข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

- 1) ข้าวนาปี พื้นที่ปลูก 3,595,809 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 500 กก./ไร่ ราคาผลผลิตข้าว กิโลกรัมละ 14-15 บาท
- 2) มันสำปะหลัง พื้นที่ปลูก 300,650 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 5,000 กก./ไร่ ราคา กิโลกรัมละ 2.30 บาท
- 3) อ้อยโรงงานพื้นที่ปลูก 219,153 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 11,000 กก./ไร่ ราคาตันละ 930 บาท
- 4) ยางพารา พื้นที่ปลูก 191,993 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 270 กก./ไร่ ราคา กิโลกรัมละ 80-100 บาท

นอกจากนี้ชาวบุรีรัมย์ยังประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เลี้ยงกันในครัวเรือน สัตว์ที่นิยมเลี้ยงกันมากคิดเป็นปริมาณ ในพ.ศ. 2555 ตามลำดับดังนี้ ไก่ สุกร กระบือ โค และ เป็ดสำหรับอาชีพประมงในจังหวัดบุรีรัมย์มีการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดและกุ้งก้ามกราม ในบาง

พื้นที่ เฉพาะ การเลี้ยงปลาจืด คิดเป็นปริมาณ การเลี้ยง ในพ.ศ. 2555 มีถึง 13,232 ตัว

2) **ด้านอุตสาหกรรม** ในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น โรงสีข้าว ผลิตภัณฑ์แปรรูปไม้ โรงโม่หิน โรงงานสุรา โรงงานผลิต อาหารสำเร็จรูป โรงงานน้ำตาลทรายขาว โรงงานทำ วิกผม และ โรงงานผลิตไหมพรม เป็นต้น จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2555 พบว่าในจังหวัดบุรีรัมย์ มีสถานประกอบการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- ประเภทอุตสาหกรรมเกษตร 85 แห่ง
 - ประเภทอุตสาหกรรมอาหาร/เครื่องดื่ม 25 แห่ง
 - ประเภทอุตสาหกรรมแปรรูปไม้/ผลิตภัณฑ์ไม้ 25 แห่ง
 - ประเภทอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง 77 แห่ง
 - บริการอื่น ๆ 72 แห่ง
 - อื่น ๆ 10 แห่ง
- รวม 294 แห่ง

4.2 สภาพทางสังคม

1) ประชากร

ประชากร พ.ศ.2555 รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,553,765 คน เป็นชาย 775,766 คน เป็นหญิง 777,999 คน จำนวนผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 49.93 ของประชากรทั้งหมดและจำนวนผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 50.07 ของประชากรทั้งหมด อำเภอเมือง มีประชากรมากที่สุด มีจำนวน 210,785 คน คิดเป็นร้อยละ 13.36 รองลงมาคืออำเภอประโคนชัย มีจำนวน 134,052 คน คิดเป็นร้อยละ 8.63 ส่วนอำเภอโนนสุวรรณมีจำนวนประชากรน้อยที่สุด มีจำนวน 24,248 คน คิดเป็นร้อยละ 1.56 (ที่ทำการปกครองจังหวัดบุรีรัมย์, 2555 : ม.ป.ป.)

2) เขตการปกครอง

จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 23 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง ลำปลายมาศ ประโคนชัย คูเมือง กระสัง ห้วยราช บ้านด่าน นางรอง ชำนิ โนนสุวรรณ หนองกี่ ละหานทราย บ้านกรวด พุทไธสง โนนดินแดง ปะคำ พลับพลาชัย บ้านใหม่ไชยพจน์ นาโพธิ์ หนองหงส์ สตึก แคนดงและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ แผนที่จังหวัดบุรีรัมย์ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนที่จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา : สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ (2555) “แผนที่จังหวัดบุรีรัมย์”

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

บุญส่ง ช่อพฤกษ์ (2547: 24-30) ได้ศึกษา การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมในการผลิตส้มโอของเกษตรกรอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 49.41 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาชั้นประถมศึกษา ใช้แรงงานเฉลี่ย 2.93 คน ปลูกส้มโอเป็นอาชีพหลัก มีพื้นที่ถือครองในการปลูกส้มโอของตนเอง เฉลี่ย 8.78 ไร่ ระยะเวลาการปลูกส้มโอเฉลี่ย 10.25 ปี ใช้เงินทุนของตนเอง รายได้ปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 118,860.07 บาท หนี้สินในปัจจุบันเฉลี่ย 112,340.00 บาท จำหน่ายตลาดต่างประเทศโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง

ปิยะนันท์ สุวรรณปิงคำ (2553:42) ได้ศึกษา การใช้การเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 57 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนแรงงานเฉลี่ยในครอบครัว 2 คน รายได้จากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 3,206 บาท ต่อเดือน ขนาดพื้นที่ในการปลูกผักเฉลี่ย 1 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 4 ปี เกษตรกรหนึ่งในสามขายผลผลิตแบบขายส่งให้แก่พ่อค้า มีเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งได้เข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้งต่อปี และเกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1 ครั้งต่อสัปดาห์และได้ไปดูงานเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษปีละ 1 ครั้งและขนาดของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธรรมดา และมีขนาดของกลุ่มโดยเฉลี่ยประมาณ 20 คน

วารุณี ศรีแสง (2550: 38-41) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.24 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษา มีประสบการณ์ปลูกสับปะรด เฉลี่ย 15.16 ปี ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ มีจำนวนแรงงานทำการเกษตร เฉลี่ย 5.95 คน มีรายได้ในครัวเรือนภาคเกษตรเฉลี่ย 34,788.46 บาท ส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สิน แหล่งเงินเชื่อจาก ธกส./สถาบันการเงิน เกษตรกรประมาณหนึ่งในสี่มีพื้นที่ถือครอง + พื้นที่เช่า 58.94 ไร่

5.2 ความคิดเห็นของเกษตรกร

ประเวศ ล้าเลิศ (2545: 52) ศึกษาความคิดเห็นที่เกษตรกรมีต่อโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ปี 2541 ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการว่าเป็นโครงการที่ดี ช่วยเหลือเกษตรกรในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ชนิดของพันธุ์ผักมากไป ปริมาณเมล็ดพันธุ์ผักแต่ละชนิดมีความเหมาะสมดี ส่วนคุณภาพเมล็ดพันธุ์ผัก ลักษณะภายนอกมีความสมบูรณ์ดี การจัดซื้อมีราคาแพงไม่โปร่งใส ไม่ควรจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ผักจากต่างประเทศ

5.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

งามฉวี (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๔๔ ราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาอุปสรรค พบว่า มีปัญหาในเรื่อง ราคาขายผลผลิตมีความแตกต่างกันไม่มาก ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง มีขั้นตอนการผลิตสับปะรดตามการเกษตรดีที่เหมาะสมยุ่งยาก และเมื่อมีโรค แมลงระบาดทำให้ควบคุมได้ยาก คู่มือ GAP สับปะรดใช้ภาษาที่เป็นทางการทำให้เข้าใจยาก เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษามีไม่เพียงพอ การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตไม่เป็นมาตรฐานเท่าที่ควร

ไม่มีแหล่งเงินทุนและสินเชื่อ หน่วยงานภาครัฐยังให้การสนับสนุนไม่ทั่วถึงและไม่ค่อยติดตามผล
วารุณี ศรีแสง (2550: 52) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรด ของสมาชิก
กลุ่มเกษตรกรผู้ร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขา
คันทรอง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการผลิตให้ภาครัฐ
ช่วยสนับสนุนแหล่งน้ำ ต้นทุนการผลิต ด้านการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชควรมีมาตรการการ
กำจัดโรคเน่าให้เกษตรกร ด้านการตลาดให้มีราคาผลผลิตสูงขึ้นและส่งเสริมการประกันราคา ด้าน
ข้อมูลข่าวสารต้องการ ได้ข้อมูลเรื่องราคาที่ถูกต้องและทันสมัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐาน GAP พืช ปี 2555 ตามโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและมาตรฐาน ปี 2555 จำนวน 320 ราย ในจังหวัดบุรีรัมย์

2. กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการประมาณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1967 อ้างถึงใน สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2538)

(กำหนดให้ $\alpha = 0.08$)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์

เมื่อแทนค่าในสูตร

$$\text{สูตร } n = \frac{320}{1+320(0.05)^2} = 177.77$$

ดังนั้น จึงได้ขนาดตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 178 ราย

2.2 การสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ดังนี้

1) ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยแยกประชากรออกเป็นรายอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ ตามภูมิลำเนาของประชากร แล้วคำนวณจำนวนตัวอย่างตามอำเภอต่างๆ โดยใช้สูตรกระจายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอ ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n_i = \frac{n N_i}{N}$$

เมื่อ n_i = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาของแต่ละอำเภอ
ที่ i (ราย)

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ศึกษา ซึ่งมีค่าเท่ากับ 178 ราย

N_i = จำนวนสมาชิกทั้งหมด (ประชากร) ในอำเภอที่ i (ราย)

N = จำนวนสมาชิกทั้งหมด (ประชากร) ในอำเภอทุกอำเภอมีค่าเท่ากับ 320 ราย

i = 1, 2, 3,, 17

แนวทางการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในแต่ละหมู่บ้านต่าง ๆ ดังนี้

$$\text{หมู่บ้านที่ 1} \quad = \frac{178 \times 40}{320} = 22.25 \text{ ราย}$$

ผลการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามอำเภอที่ศึกษาได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.1
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ จำแนกตามรายอำเภอ

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นาโพธิ์	40	22
บ้านใหม่ไชยพจน์	40	22
เมืองบุรีรัมย์	40	22
พลับพลาชัย	40	23
ประโคนชัย	40	22
หนองกี่	40	23
นางรอง	40	22
หนองหงส์	40	22
รวม	320	178

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) โดยสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ได้ดำเนินการดังนี้

- ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากเอกสาร ผลงานวิชาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถามในแบบสัมภาษณ์
- จัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ตรงตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา

3.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในครอบครัว ท่านมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร รายได้รวมในปีที่ผ่านมา พื้นที่การเพาะปลูกอยู่ในพื้นที่ใดและใช้น้ำจากไหน แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร อาชีพภาคการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 เป็นคำถามความคิดเห็นของโครงการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับข้อมูลโครงการ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การประเมินแปลงเบื้องต้น การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q การตลาดและผลตอบแทน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับข้อมูลโครงการ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การประเมินแปลงเบื้องต้น การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q การตลาดและผลตอบแทน

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสัมภาษณ์(interview schedule) ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด(closed-ended question) และคำถามแบบปลายเปิด(open-ended

question) จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 178 ราย ซึ่งก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมีการดำเนินการทดสอบเครื่องมือ(pre-test) เพื่อประเมินความตรงของเนื้อหา(content validity) และตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาความเข้าใจของภาษา ความเข้าใจตรงกันของคำถามและพิจารณาแก้ไข จากนั้นให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง และนำไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้จำนวน 20 ราย เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างเรื่องที่ต้องการทราบกับคำถามที่ใช้ และความเหมาะสมของภาษา

4.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละวัตถุประสงค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

4.1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (minimum)

4.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) และหาค่าความสัมพันธ์ และนำค่าเฉลี่ยที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความจากค่าเฉลี่ยโดยกำหนดช่วงคะแนน ความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

1 หมายถึง	น้อยที่สุด
2 หมายถึง	น้อยปานกลาง
3 หมายถึง	ปานกลาง
4 หมายถึง	มาก
5 หมายถึง	มากที่สุด

จัดปรับมาตรฐานประมาณค่า จาก 5 ระดับ ออกเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์เพื่อการแปลความจากค่าเฉลี่ยดังนี้

ระดับช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.41 – 4.20	เห็นด้วยมาก
2.61 – 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
1.81 – 2.60	เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.80	เห็นด้วยน้อย

4.3 แบ่งระดับปัญหาออกเป็น 3 ระดับ โดยจัดปรับมาตรฐานประมาณค่า จาก 3 ระดับ ออกเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์เพื่อการแปลความจากค่าเฉลี่ยดังนี้

ระดับช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับปัญหา
2.34 – 3.00	มาก
1.67 – 2.33	ปานกลาง
1.00 – 1.66	น้อย

นำค่าที่ปรับแล้วเข้าตารางวิเคราะห์เพื่อประมวลผลต่อไป โดยกำหนดให้ระดับ
ความคิดเห็นเป็นตัวแปรตาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2555” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ด้วยค่า ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรดังนี้ ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคม

	n = 178					
สภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เพศ						
ชาย	93	52.2				
หญิง	85	47.8				

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 178						
สภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ			27	73	48.24	8.319
น้อยกว่า 41 ปี	38	21.3				
41-50 ปี	74	41.6				
51-60 ปี	55	30.9				
มากกว่า 60 ปี	11	6.2				
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	2	1.1				
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	46	25.9				
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	67	37.5				
จบมัธยมศึกษาตอนต้น	42	23.6				
จบมัธยมศึกษาตอนปลาย	16	9.0				
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3	1.8				
ปริญญาตรี	2	1.1				
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			2	9	4.76	1.097
น้อยกว่า 4 คน	47	26.4				
4-5 คน	84	47.2				
6 - 7 คน	37	20.8				
มากกว่า 7 คน	10	5.6				
เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
กลุ่มเกษตรกร	101	43.2				
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	56	23.9				
สหกรณ์การเกษตร	75	32.1				
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.	108	46.2				
กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตร	57	24.4				

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกรประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.2) เป็นเพศชาย และรองลงมา (ร้อยละ 47.8) เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 41.6) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองมาร้อยละ 30.9 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 21.3 มีอายุน้อยกว่า 41 ปี และ (ร้อยละ 6.2) มีอายุมากกว่า 60 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 27 ปี สูงสุด 70 ปี และมีอายุเฉลี่ย 48.24 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.5) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงมา (ร้อยละ 25.9) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 23.6) จบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 9.0) จบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 1.8) จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 1.1 จบปริญญาตรี และ (ร้อยละ 1.1) ไม่ได้รับการศึกษา

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.2) มีสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน รองลงมา (ร้อยละ 26.4) มีสมาชิกในครัวเรือน น้อยกว่า 4 คน (ร้อยละ 20.8) มีสมาชิกในครัวเรือน 5-7 คน และ (ร้อยละ 5.6) มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 7 คน โดยมีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน สูงสุด 9 คน และสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.76 คน

เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.2) เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. รองลงมา (ร้อยละ 43.2) เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ร้อยละ 32.1) เป็นสมาชิกสหกรณ์ การเกษตร (ร้อยละ 24.4) เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตร และ (ร้อยละ 23.9) เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เกี่ยวกับ แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร รายได้รวม พื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน พื้นที่เพาะปลูก นอกเขตชลประทาน แหล่งเงินทุน อาชีพภาคการเกษตร ดังนี้ ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

n = 178

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
จำนวนแรงงานในครัวเรือน		29			2	8
น้อยกว่า 3 คน			127	71.3		
3-4 คน			39	21.9		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 178

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5 - 6 คน	9	5.1				
มากกว่า 6 คน	3	1.7				
พื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง			0.25	8		
GAP						
(ทั้งเข้าและของตนเอง)						
น้อยกว่า 1 ไร่	118	66.7				
1-2 ไร่	26	14.7				
2-3 ไร่	20	11.3				
มากกว่า 4 ไร่	14	7.3				
รายได้ภาคการเกษตร			20,000	654,000	77,904	97,665.7
น้อยกว่า 100,000 บาท	152	85.4				
100,000-200,000 บาท	17	9.5				
200,001-300,000 บาท	3	1.7				
มากกว่า 300,000 บาท	6	3.4				
รายได้นอกภาคการเกษตร			1,200	150,000	30,305.6	37,516.9
น้อยกว่า 10,000 บาท	74	41.6				
10,000-15,000 บาท	10	5.6				
15,001-20,000 บาท	30	16.8				
มากกว่า 20,000 บาท	64	53.9				
รายได้รวม			20,000	175,200	117,104.9	160,764.7
น้อยกว่า 100,000 บาท	123	69.0				
100,000-200,000 บาท	35	19.7				
200,001-300,000 บาท	11	6.2				
มากกว่า 300,000 บาท	9	5.1				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 178

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
พื้นที่เพาะปลูกในเขต ชลประทาน	32	18				
พื้นที่เพาะปลูก นอกเขต ชลประทาน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	173	97.2				
- ใช้น้ำบ่อ/สระ	85	47.8				
- ใช้น้ำจากน้ำฝน	149	83.7				
- ใช้น้ำบาดาล	29	26.3				
แหล่งเงินทุน						
- ทุนตนเอง	85	47.8				
- กู้ยืมจากสถาบันการเงิน	149	83.7				
- หนี้นอกระบบ	29	19.5				
- สถาบันการเงิน	120	80.5				
อาชีพภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
- ทำนา	153	86				
- ทำไร่	85	47.8				
- ทำสวน	135	75.8				
- เลี้ยงสัตว์	58	32.6				
- ประมง	43	24.2				

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร
ดังนี้

จำนวนแรงงานในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 71.3) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คน (ร้อยละ 21.9) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน (ร้อยละ 5.1) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 5 - 6 คน และ(ร้อยละ 1.1) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากกว่า 6 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน สูงสุด 8 คน และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.01 คน

พื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP (ทั้งเข้าและของตนเอง) พบว่า เกษตรกรประมาณสองในสาม(ร้อยละ 66.7) มีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP น้อยกว่า 1 ไร่ รองลงมา (ร้อยละ14.7) มีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP 1-2 ไร่ (ร้อยละ 11.3) มีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP 2-3 ไร่ และ(ร้อยละ 7.3) มีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP มากกว่า 4 ไร่ โดยมีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP ต่ำสุด .25 ไร่ สูงสุด 8 ไร่ และมีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP เฉลี่ย 1.5056 ไร่

รายได้ภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ85.4) มีรายได้ภาคการเกษตรน้อยกว่า 100,000 บาท และรองลงมา (ร้อยละ 9.5) มีรายได้ภาคการเกษตร 100,000-200,000 บาท (ร้อยละ 3.4) มีรายได้ภาคการเกษตร มากกว่า 300,000 บาท และ(ร้อยละ1.7) มีรายได้ภาคการเกษตร 200,001-300,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรต่ำสุด 20,000 บาท สูงสุด 654,000 บาท และมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 77,904 บาท

รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ53.9) มีรายได้นอกภาคการเกษตรมากกว่า 20,000 บาท และรองลงมา (ร้อยละ 9.5) มีรายได้ภาคการเกษตร 100,000-200,000 บาท (ร้อยละ 3.4) มีรายได้ภาคการเกษตร มากกว่า 300,000 บาท และ(ร้อยละ1.7) มีรายได้ภาคการเกษตร 200,001-300,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุด 1,200 บาท สูงสุด 150,000 บาท และมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 30,305.6 บาท

รายได้รวม พบว่า เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 69.0) มีรายได้ไม่น้อยกว่า 100,000 บาท (ร้อยละ 19.7) มีรายได้ 100,000-200,000 บาท (ร้อยละ 6.2) มีรายได้ 200,001-300,000 บาท (ร้อยละ 5.1) มีรายได้ มากกว่า 300,000 บาทโดยเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุด 20,000 บาท สูงสุด 175,200 บาท และมีรายได้รวมเฉลี่ย 117,104.9 บาท

พื้นที่เพาะปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.2) มีพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทาน และ(ร้อยละ 18.0) มีพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน

พื้นที่เพาะปลูก นอกเขตชลประทาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า เกษตรกรประมาณสองหนึ่งในสาม (ร้อยละ83.7) ใช้น้ำจากน้ำฝน รองลงมา (ร้อยละ 47.8) มีใช้น้ำบ่อ/สระ (ร้อยละ 26.3) ใช้น้ำบาดาล

แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกรประมาณส่วนมาก (ร้อยละ 83.7) กู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงินในการผลิต และ(ร้อยละ 47.8) ใช้ทุนของตนเองในการผลิต

แหล่งเงินกู้ในการผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 80.5) กู้เงินจากสถาบันการเงิน รองลงมา (ร้อยละ 19.5) กู้เงินจากหนี้นอกระบบ

อาชีพภาคการเกษตร เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 86.0) มีอาชีพทำนา (ร้อยละ 75.8) มีอาชีพทำสวน (ร้อยละ 47.8) มีอาชีพทำไร่ (ร้อยละ 32.6) มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 24.2) มีอาชีพประมง

ตอนที่ 1.2 แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตารางที่ 4.3 แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการ

n = 178

แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร	ได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ
1. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	172	91.57
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยงานอื่น	43	24.2
3. ผู้นำท้องถิ่น	50	28.1
4. เกษตรกรผู้นำ/อาสาสมัครเกษตร	62	34.8
5. สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง	61	34.3
6. การอบรม การดูงาน	60	33.7

ตารางที่ 4.3 เกษตรกรที่ตอบคำถามแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตร ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2556 จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกษตรกรได้รับ พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 91.57) ได้รับ ข่าวสารโครงการจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร รองลงมา (ร้อยละ 34.8) ได้รับข่าวสาร โครงการจากเกษตรกรผู้นำ/อาสาสมัครเกษตร (ร้อยละ 34.3) ได้รับข่าวสารโครงการจากสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุ (ร้อยละ 33.7) ได้รับข่าวสารโครงการจากการอบรม การดูงาน (ร้อยละ 28.1) ได้รับ ข่าวสารโครงการจากผู้นำท้องถิ่น และ (ร้อยละ 24.2) ได้รับข่าวสารโครงการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากหน่วยงานอื่น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร
ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิต
สินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งหมด 9 กิจกรรม ผลการวิเคราะห์
ข้อมูลตามรายละเอียดกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					ความหมาย	
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		\bar{X} (S.D.)
1. วัตถุประสงค์ของโครงการ						3.35 (1.760)	ปานกลาง
1.1 เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้า เกษตรตามระบบการจัดการ คุณภาพ GAP	8 (4.5)	39 (21.9)	58 (32.6)	51 (28.7)	22 (12.4)	3.22 (1.066)	ปานกลาง
1.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการ ตรวจรับรองแปลงและได้รับใบ Q	7 (3.9)	33 (18.5)	55 (30.9)	60 (33.7)	23 (13)	3.49 (2.455)	มาก

จากตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า
เกษตรกรมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการในระดับมาก 1 ประเด็น คือ เกษตรกรที่เข้า
ร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP หรือ ใบ Q ($\bar{X} = 3.49$) เห็นด้วย
ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการ
จัดการคุณภาพ GAP ($\bar{X} = 3.22$)

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
2. การประชาสัมพันธ์โครงการ						3.22 (1.159)	ปานกลาง
2.1 มีความชัดเจนของข้อมูลที่ทำกรประชาสัมพันธ์	8 (4.5)	35 (19.7)	64 (36)	50 (28.1)	2152 (11.8)	3.23 (1.276)	ปานกลาง
2.2 มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น แผ่นพับ	70 (39.3)	24 (13.5)	31 (17.4)	43 (24.2)	10 (5.6)	3.24 (1.365)	ปานกลาง
2.3 การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อคม.และศบกด.	7 (3.9)	36 (20.2)	65 (36.5)	47 (26.4)	23 (12.9)	3.21 (1.047)	ปานกลาง
2.4 สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัดควรมีการประชาสัมพันธ์	9 (5.1)	35 (19.7)	63 (35.4)	51 (28.7)	20 (11.2)	3.21 (1.052)	ปานกลาง
2.5 การประชาสัมพันธ์ช่วยให้ท่านทราบและเข้าใจรายละเอียดของโครงการเป็นอย่างดี	9 (5.1)	35 (19.7)	64 (36)	49 (27.5)	21 (11.8)	3.21 (1.057)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ ในระดับปานกลาง 5 ประเด็น คือ (1) มีความชัดเจนของข้อมูลที่ทำกรประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.23$) (2) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น วิทยุกระจายเสียง แผ่นพับ ($\bar{X} = 3.24$) (3) การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อคม.และศบกด. ($\bar{X} = 3.21$) (4) สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัดควรมีการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.21$) (5) การประชาสัมพันธ์ช่วยให้ท่านทราบและเข้าใจรายละเอียดของโครงการเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.21$)

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ						3.17 (0.710)	ปานกลาง
3.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในพื้นที่นั้น	21 (11.8)	48 (27)	47 (26.4)	49 (27.5)	13 (7.3)	2.92 (1.144)	ปานกลาง
3.2 ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ	10 (5.6)	15 (8.4)	41 (23.0)	81 (45.5)	31 (17.4)	3.61 (1.048)	มาก
3.3 การชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร	19 (10.7)	14 (7.9)	36 (20.2)	57 (32.0)	52 (29.2)	3.61 (1.276)	มาก
3.4 ความชัดเจนของกฎหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	70 (39.3)	24 (13.5)	31 (17.4)	43 (24.2)	10 (5.6)	2.43 (1.365)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยเกี่ยวกับ โครงการ ในระดับมาก 2 ประเด็น คือ (1) ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.61$) (2) การชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร ($\bar{X} = 3.61$) เห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ ($\bar{X} = 2.92$) และ (2) ความชัดเจนของกฎหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ($\bar{X} = 2.43$)

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี						3.11 (1.219)	ปานกลาง
4.1อบรมหลักสูตรการผลิตตามระบบการ จัดการคุณภาพ GAP พืชและระเบียบปฏิบัติ ตามข้อกำหนด GAP8 ข้อ	62 (34.8)	22 (12.4)	34 (19.1)	45 (25.3)	15 (8.4)	2.6 (1.400)	ปานกลาง
4.2 จัดทัศนศึกษาดูงานแปลง/สวนที่ ประสบความสำเร็จในการผลิตพืชที่ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	37 (20.8)	20 (11.2)	40 (22.5)	60 (33.7)	21 (11.3)	3.04 (1.327)	ปานกลาง
4.3 เนื้อหาวิชาการที่ได้รับการอบรมสามารถ เข้าใจและปฏิบัติตามได้	15 (8.4)	15 (8.4)	38 (21.3)	86 (48.3)	24 (13.5)	3.5 (1.096)	มาก
4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	21 (11.8)	27 (15.2)	34 (19.1)	75 (42.1)	21 (11.8)	3.27 (1.205)	ปานกลาง
4.5 วิทยากรที่ถ่ายทอดมีความรู้ และมี ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	17 (9.6)	24 (13.5)	67 (37.6)	55 (30.9)	15 (8.4)	3.15 (1.071)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยเกี่ยวกับ โครงการ ในระดับมาก 2 ประเด็น คือ (1) ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็น ผลผลิตพืชเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.61$) (2) การชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร ($\bar{X} = 3.61$) เห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ ($\bar{X} = 2.92$) และ (2) ความชัดเจนของกฎหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ($\bar{X} = 2.43$)

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร						3.32 (1.086)	ปานกลาง
5.1 เกษตรกรสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้กับการเกษตร	17 (9.6)	34 (19.1)	52 (29.2)	62 (34.8)	13 (7.3)	3.11 (1.099)	ปานกลาง
5.2 มีความเข้าใจการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	10 (5.6)	29 (16.3)	43 (24.2)	70 (39.3)	26 (14.6)	3.41 (1.097)	มาก
5.3 ทราบข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติ GAP พืช	9 (5.1)	26 (14.6)	44 (24.7)	74 (39.3)	25 (14)	3.45 (1.063)	มาก

จากตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเห็นด้วย ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ เนื้อหาวิชาการที่ได้รับการอบรมสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ ($\bar{X}=3.5$)เห็นด้วยในระดับปานกลาง 4 ประเด็น คือ (1) อบรมหลักสูตรการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืชและระเบียบปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP8 ข้อ ($\bar{X}=2.6$) (2) จัดทัศนศึกษาดูงานแปลง/สวนที่ประสบความสำเร็จในการผลิตพืชที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ($\bar{X}=3.04$) (3) ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม ($\bar{X}=3.27$) และ (4) วิทยากรที่ถ่ายทอดมีความรู้และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X}=3.15$)

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร)

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ที่ปรึกษาเกษตรกร)						3.43 (1.000)	มาก
6.1 มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในการให้คำปรึกษา	21 (11.8)	19 (10.7)	54 (30.3)	68 (38.2)	16 (9)	3.22 (1.131)	ปานกลาง
6.2 ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืช ตามระบบ จัดการคุณภาพ GAP	19 (10.7)	23 (12.9)	62 (34.8)	65 (36.5)	9 (5.1)	3.12 (1.056)	ปานกลาง
6.3 การให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตาม ระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช	6 (3.4)	15 (8.4)	40 (22.5)	85 (47.8)	32 (18)	3.69 (.975)	มาก
6.4 มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนว ทางแก้ไข	4 (2.2)	11 (6.2)	42 (23.6)	101 (56.7)	20 (11.2)	3.69 (.838)	มาก

จากตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเห็นด้วย ในระดับมาก 2 ประเด็น คือ (1) การให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช (\bar{X} =3.69) (2) มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข (\bar{X} =3.69) และเห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา (\bar{X} =3.22) และ (2) ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืช ตามระบบจัดการคุณภาพ GAP (\bar{X} =3.12)

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการประเมินแปลงเบื้องต้น

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
7. การประเมินแปลงเบื้องต้น						3.59 (0.877)	มาก
7.1 การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้า	5 (2.8)	13 (7.3)	51 (28.7)	84 (47.2)	25 (15.7)	3.62 (.914)	มาก
7.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้คำแนะนำ หลักปฏิบัติแก่เกษตรกรก่อนทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	4 (2.2)	10 (5.6)	48 (27)	88 (49.4)	28 (15.7)	3.71 (.879)	มาก
7.3 เจ้าหน้าที่ทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้ง/แปลง	10 (5.6)	17 (9.6)	48 (27.0)	91 (51.1)	12 (15.7)	3.44 (.838)	มาก

จากตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการประเมินแปลงเบื้องต้น พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยในระดับมาก 3 ประเด็น คือ (1) การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การตรวจรับรองเพื่อขอใบ Q ($\bar{X} = 3.62$) (2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้คำแนะนำ หลักปฏิบัติแก่เกษตรกรก่อนทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น ($\bar{X} = 3.71$) (3) เจ้าหน้าที่ทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้ง/แปลง ($\bar{X} = 3.44$)

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q)

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q)						3.58 (.812)	มาก
8.1 เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลง เบื้องต้นก่อนจะได้รับการตรวจรับรอง แปลงเพื่อขอรับ GAP (ใบ Q)	4 (2.2)	14 (7.9)	59 (33.1)	88 (49.4)	13 (7.3)	3.52 (.832)	มาก
8.2 เกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ	3 (1.7)	10 (5.6)	51 (28.7)	98 (55.1)	16 (9)	3.64 (.792)	มาก

จากตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยในระดับมาก 2 ประเด็น คือ (1) เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอรับใบ Q ($\bar{X} = 3.52$) และ (2) เกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ ($\bar{X} = 3.75$)

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการตลาดและผลตอบแทน

n = 178

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน						3.72 (0.916)	มาก
9.1 ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้าเนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q	4 (2.2)	10 (5.6)	50 (28.1)	87 (48.9)	27 (15.2)	3.69 (.877)	มาก
9.2 สามารถส่งผลผลิตไปจำหน่ายในตลาด	3 (1.7)	16 (9)	62 (34.8)	79 (44.4)	18 (10.1)	3.52 (.858)	มาก
9.3 มีอำนาจในการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต และการขายผลผลิต	3 (1.7)	18 (10.1)	64 (36)	77 (43.3)	16 (9)	3.48 (.858)	มาก
9.4 ลดต้นทุนในการทำการเกษตรสูงเนื่องจาก ปุ๋ยเคมี แล สารเคมีทางการเกษตร มีราคาแพง	6 (3.4)	11 (6.2)	48 (27)	79 (44.4)	34 (19.1)	3.70 (.961)	มาก
9.5 ผลผลิตมีคุณภาพ สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป	4 (2.2)	13 (7.3)	34 (19.1)	82 (46.1)	45 (25.3)	3.85 (.959)	มาก
9.6 มีแหล่งรองรับผลผลิตที่ได้จากโครงการ	4 (2.2)	13 (7.3)	25 (14)	77 (43.3)	59 (33.1)	3.98 (.986)	มาก
9.7 ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นสามารถจะขยายตลาดได้ในและต่างประเทศ	2 (1.1)	11 (6.2)	45 (25.3)	75 (42.1)	45 (25.3)	3.84 (.913)	มาก
รวมเฉลี่ย						3.39 (1.059)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการตลาดและผลตอบแทน พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยในระดับมาก 7 ประเด็น คือ (1) ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้าเนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q ($\bar{X}=3.69$) (2) สามารถส่งผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดห่างไกลชุมชนได้ ($\bar{X}=3.52$) (3) มีอำนาจในการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต และการขายผลผลิต ($\bar{X}=3.48$) (4) ลดต้นทุนในการทำเกษตรสูงเนื่องจาก ปุ๋ยเคมี แล สารเคมีทางการเกษตรมีราคาแพง ($\bar{X}=3.70$) (5) ผลผลิตมีคุณภาพสามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป ($\bar{X}=3.85$) (6) มีแหล่งรองรับผลผลิตที่ได้จากโครงการ ($\bar{X}=3.98$) และ (7) ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นสามารถจะขายตลาดได้ทั้งในและต่างประเทศ ($\bar{X}=3.84$)

3. ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษาปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	ไม่มีปัญหา	1	2	3		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1.วัตถุประสงค์ของโครงการ					1.27 (.918)	น้อย
1.1 เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP	40 (22.5)	73 (41.1)	50 (28.1)	15 (8.4)	1.22 (.893)	น้อย
1.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q)	36 (20.2)	70 (39.3)	49 (27.5)	23 (12.9)	1.33 (.943)	น้อย
2. การประชาสัมพันธ์โครงการ					1.042 (.918)	น้อย
2.1 การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง	36 (15.4)	46 (19.7)	48 (20.5)	48 (20.5)	1.61 (1.090)	น้อย

n = 178

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	ระดับปัญหา			\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
		1	2	3		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
2.2 การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ชัดเจน	26 (14.1)	50 (28.1)	60 (33.7)	42 (23.6)	1.67 (.997)	ปานกลาง
2.3 ช่องทางในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป	33 (18.5)	53 (29.8)	51 (28.7)	41 (23)	1.56 (1.041)	น้อย
3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ					1.66 (1.045)	น้อย
3.1 เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม	29 (16.3)	43 (24.2)	57 (32.0)	49 (27.5)	1.71 (1.044)	ปานกลาง
3.2 การชี้แจงเกณฑ์การคัดเลือกไม่ทั่วถึง	30 (16.9)	53 (29.8)	49 (27.5)	46 (25.8)	1.62 (1.046)	น้อย
4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี					1.59 (1.053)	น้อย
4.1 เนื้อหาวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ	37 (20.8)	54 (30.3)	48 (27.0)	39 (21.9)	1.50 (1.054)	น้อย
4.2 เนื้อหาวิชาการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	34 (19.1)	47 (26.4)	53 (29.8)	44 (24.7)	1.60 (1.059)	น้อย
4.3 ระยะเวลาที่ใช้จัดอบรมไม่เหมาะสม	30 (16.9)	43 (24.2)	57 (32.0)	48 (27.0)	1.69 (1.047)	ปานกลาง
5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร					1.83 (1.038)	ปานกลาง
5.1 ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง	31 (17.4)	49 (28.5)	53 (29.8)	45 (25.3)	1.63 (1.046)	น้อย
5.2 หลักปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ยุ่งยาก	21 (11.8)	28 (15.7)	53 (29.8)	76 (42.7)	2.03 (1.030)	ปานกลาง
6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ที่ปรึกษาเกษตรกร)					1.72 (1.061)	ปานกลาง
6.1 ไม่ใส่ใจต่อหน้าที่รับผิดชอบในการ ให้คำปรึกษา	23 (12.9)	31 (17.4)	53 (29.8)	71 (39.8)	1.97 (1.046)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				\bar{X} (S.D)	ความหมาย
	ไม่มีปัญหา	1	2	3		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
6.2 ให้คำปรึกษาไม่ทั่วถึง	33 (18.5)	44 (24.7)	53 (29.8)	48 (27.0)	1.65 (1.069)	น้อย
6.3 ขาดความรู้ในการให้คำปรึกษา	34 (19.1)	52 (29.2)	52 (29.2)	40 (22.5)	1.55 (1.042)	น้อย
7. การประเมินแปลงเบื้องต้น					1.55 (1.031)	น้อย
7.1 ได้รับการตรวจประเมินแปลงไม่ถึงสามครั้ง	29 (16.3)	40 (22.5)	56 (31.5)	53 (29.8)	1.75 (1.057)	ปานกลาง
7.2 จำนวนครั้งในการตรวจประเมินแปลงไม่เหมาะสม	42 (23.6)	57 (32.0)	52 (29.2)	27 (15.2)	1.36 (1.006)	น้อย
8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q					2.03 (.968)	ปานกลาง
8.1 ขั้นตอนการตรวจรับรองแปลงยุ่งยาก	12 (6.7)	34 (19.1)	52 (29.2)	80 (44.9)	2.12 (.949)	ปานกลาง
8.2 ระเบียบข้อปฏิบัติเพื่อให้ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ยุ่งยาก	17 (9.6)	41 (23.0)	56 (31.5)	64 (36.0)	1.94 (.987)	ปานกลาง
9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน					2.35 (.815)	มาก
9.1 แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ใกล้เคียงที่ปลูก	8 (4.5)	30 (16.9)	66 (37.1)	74 (41.6)	2.6 (.862)	มาก
9.2 ราคาไม่จูงใจ ไม่แตกต่างจากพืชทั่วไป	4 (2.2)	24 (13.5)	54 (30.3)	96 (53.9)	2.35 (.798)	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 178

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	ระดับปัญหา			\bar{X} (S.D)	ความหมาย
		1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)		
9.3 ผลผลิตไม่เพียงพอ และต่อเนื่องในการ จัดส่งตลาด	8 (4.5)	27 (15.2)	78 (43.8)	65 (36.5)	2.11 (.840)	ปานกลาง
9.4 ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน	2 (1.1)	24 (13.5)	61 (34.3)	91 (51.1)	2.35 (.761)	มาก
ภาพรวม	43				1.67 (1.076)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.13 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP ($\bar{X} = 1.22$) และ (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ($\bar{X} = 3.49$)

2. การประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 1.67$) มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง ($\bar{X} = 1.61$) และ (2) ช่องทางในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป ($\bar{X} = 1.56$)

3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 1.71$) มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ การชี้แจงเกณฑ์การคัดเลือกไม่ทั่วถึง ($\bar{X} = 1.62$)

4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ระยะเวลาที่ใช้จัดอบรมไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 1.69$) มีปัญหาเกี่ยวกับ

โครงการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) เนื้อหาวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 1.50$) และ (2) เนื้อหาวิชาการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 1.60$)

5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ หลักปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ยุ่งยาก ($\bar{X} = 2.03$) มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 1.63$)

6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ไม่ใส่ใจต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 1.97$) มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) ให้คำปรึกษาไม่ทั่วถึง ($\bar{X} = 1.65$) และ (2) ขาดความรู้ในการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 1.55$)

7. การประเมินแปลงเบื้องต้น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ได้รับการตรวจประเมินแปลงไม่ถึงสามครั้ง ($\bar{X} = 1.75$) มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ จำนวนครั้งในการตรวจประเมินแปลงไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 1.36$)

8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) ขั้นตอนการตรวจรับรองแปลงยุ่งยาก ($\bar{X} = 2.12$) และ (2) ระเบียบข้อปฏิบัติเพื่อให้ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ยุ่งยาก ($\bar{X} = 1.94$)

9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีปัญหาในระดับมาก 3 ประเด็น คือ (1) แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ใกล้เคียงที่ปลูก ($\bar{X} = 3.69$) (2) ราคาไม่จูงใจ ไม่แตกต่างจากพืชทั่วไป ($\bar{X} = 3.52$) และ (3) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน ($\bar{X} = 3.48$) มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็นคือ ผลผลิตไม่เพียงพอ และต่อเนื่องในการจัดส่งตลาด ($\bar{X} = 3.70$)

ตอนย่อที่ 4.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2555

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

n = 178

ประเด็นข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. การประชาสัมพันธ์โครงการ	34	19.10
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ		
2. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	27	15.16
- ควรให้พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เข้าร่วมโครงการด้วย		
3. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี		
- ควรให้เกษตรกรไปศึกษาดูงานสถานที่ที่ประสบความสำเร็จแล้ว	77	43.25
- ควรให้ความรู้ด้านการผลิตและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์หรือปัจจัยการผลิต	81	45.50
4. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร		
- ควรลดขั้นตอนการปฏิบัติให้น้อยลงเพื่อให้ปฏิบัติได้ทุกข้อ	41	23.03
5. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร)		
- ให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามหลัก GAP อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง	91	51.12
- ควรให้คำแนะนำในการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้อง	93	52.24
6. การประเมินแปลงเบื้องต้น	30	16.85
- ให้ลดจำนวนครั้งในการประเมินแปลงเบื้องต้น		
7.การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q		
- ให้เจ้าหน้าที่ที่ตรวจรับรองแจ้งล่วงหน้าก่อนเข้าตรวจเนื่องจากบางครั้งเก็บผลผลิตแล้ว	86	48.31

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

	n = 178	
ประเด็นข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
8. ด้านการตลาดและผลตอบแทน		
- ขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP และเรื่องราคาเนื่องจากราคารายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป	107	60.11

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 19.10 มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ
2. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 15.16 มีข้อเสนอแนะควรให้พื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เข้าร่วมโครงการด้วย
3. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 45.50 มีข้อเสนอแนะควรให้ความรู้ด้านการผลิตและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ และ เกษตรกรร้อยละ 43.25 เห็นว่าควรให้เกษตรกรไปศึกษาดูงานสถานที่ที่ประสบความสำเร็จแล้ว และเกษตรกรร้อยละ
4. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 23.03 มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ลดขั้นตอนการปฏิบัติให้น้อยลงเพื่อให้ปฏิบัติได้ทุกข้อ
5. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.24 มีข้อเสนอแนะ ให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในเรื่องของการการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้อง และ 51.12 เห็นว่า ให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามหลัก GAP อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง และควร
6. การประเมินแปลงเบื้องต้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 16.85 มีข้อเสนอแนะให้ลดจำนวนครั้งในการประเมินแปลงเบื้องต้น
7. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 48.31 มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ที่ตรวจรับรองแจ้งล่วงหน้าก่อนเข้าตรวจเนื่องจากบางครั้งเก็บผลผลิตแล้ว
8. ด้านการตลาดและผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.11 มีข้อเสนอแนะขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ให้ด้วย และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราคารายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ มีการสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 และปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 320 คน ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(structured interview) ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด(closed-end question) และคำถามแบบปลายเปิด(open-ended question) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่(frequency) ค่าร้อยละ(percentage) ค่าต่ำสุด(minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย(mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.24 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.76 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3.01 คน อาชีพภาคการเกษตรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา มีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP (ทั้งเช่าและของตนเอง) เฉลี่ย 1.5056 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 77,904 บาท มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 30,305.6 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ย 117,104.9 บาท เกือบทั้งหมดมีพื้นที่เพาะปลูก

นอกเขตชลประทาน และส่วนมากเกือบทั้งหมดใช้น้ำจากน้ำฝน มากกว่าครึ่งกู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงิน

1.3.2 แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับข่าวสารโครงการจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร รองลงมา คือได้รับข่าวสารโครงการจากเกษตรกรผู้นำ/อาสาสมัครเกษตรกร ได้รับข่าวสารโครงการจากสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง ได้รับข่าวสารโครงการจากการอบรม การดูงาน ได้รับข่าวสารโครงการจากผู้นำท้องถิ่น และได้รับข่าวสารโครงการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยงานอื่น

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 2 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากในประเด็น เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรเห็นด้วยปานกลางในประเด็น เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบ

2. การประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 5 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลางทั้งหมด คือ (1) มีความชัดเจนของข้อมูลที่ทำกรประชาสัมพันธ์ (2) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น วิทยุกระจายเสียง แผ่นพับ (3) การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อคม. และศบคต. (4) สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัดควรมีการประชาสัมพันธ์ และ (5) การประชาสัมพันธ์ช่วยให้ท่านทราบและเข้าใจรายละเอียดของโครงการเป็นอย่างดี

3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 4 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมาก 2 ประเด็น คือ (1) ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และ (2) การชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัครเห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ และ (2) ความชัดเจนของกฎหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 5 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมาก 1 ประเด็น คือ เนื้อหา

วิชาการที่ได้รับการอบรมสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ เห็นด้วยในระดับปานกลาง 4 ประเด็น คือ (1) อบรมหลักสูตรการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืชและระเบียบปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP8 ข้อ (2) จัดทัศนศึกษาดูงานแปลง/สวนที่ประสบความสำเร็จในการผลิตพืชที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน (3) ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม และ (4) วิทยากรที่ถ่ายทอดมีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 3 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมาก 2 ประเด็น คือ (1) มีความเข้าใจการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน และ (2) ทราบข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติ GAP พืช เห็นด้วยในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ เกษตรกรสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้กับการเกษตร

6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 4 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก 2 ประเด็น คือ (1) การให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช และ (2) มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข เห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา และ (2) ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชตามระบบจัดการคุณภาพ

7. การประเมินแปลงเบื้องต้น พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 3 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากทุกประเด็น คือ (1) การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การตรวจรับรองเพื่อขอใบ Q (2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้คำแนะนำ หลักปฏิบัติแก่เกษตรกรก่อนทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น และ (3) เจ้าหน้าที่ทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้ง/แปลง

8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 2 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากทุกประเด็น คือ (1) เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอรับใบ Q และ (2) เกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ

9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 7 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากทุกประเด็น คือ (1) ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้า เนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q (2) สามารถส่งผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดห้างโลตัสชุมชนได้ (3) มีอำนาจในการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต และการขาย

ผลผลิต (4) ลดต้นทุนในการทำการเกษตรสูงเนื่องจาก ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทางการเกษตร มีราคาแพง (5) ผลผลิตมีคุณภาพ สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป (6) มีแหล่งรองรับผลผลิตที่ได้จากโครงการ และ (7) ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นสามารถจะขยายตลาดได้ทั้งในและต่างประเทศ

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการ ในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP และ (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q)

2. การประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการ ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ชัดเจน มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึงและ (2) ช่องทางในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป

3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ การชี้แจงเกณฑ์การคัดเลือกไม่ทั่วถึง

4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ระยะเวลาที่ใช้จัดอบรมไม่เหมาะสม มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) เนื้อหาวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ และ (2) เนื้อหาวิชาการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ หลักปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ยุ่งยาก มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง

6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ไม่ใส่ใจต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) ให้คำปรึกษาไม่ทั่วถึง และ (2) ขาดความรู้ในการให้คำปรึกษา

7. การประเมินแปลงเบื้องต้น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ได้รับการตรวจประเมินแปลงไม่ถึงสามครั้ง มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็นคือ จำนวนครั้งในการตรวจประเมินแปลงไม่เหมาะสม

8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) ขั้นตอนการตรวจรับรองแปลงยุ่งยาก และ (2) ระเบียบข้อปฏิบัติเพื่อให้ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ยุ่งยาก

9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับมาก 3 ประเด็น คือ (1) แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ใกล้เคียงพื้นที่ปลูก (2) ราคาไม่จูงใจ ไม่แตกต่างจากพืชทั่วไป และ (3) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ผลผลิตไม่เพียงพอ และต่อเนื่องในการจัดส่งตลาด

1.3.5 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ

โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ มากที่สุด คือ ด้านการตลาดและผลตอบแทน โดยขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ให้ด้วย และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราคาขายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป รองลงมา คือ ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ที่ปรึกษาเกษตรกร) ขอให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามหลัก GAP อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง และควรให้คำแนะนำในเรื่องของการการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้อง และน้อยที่สุด คือ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเสนอให้พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เข้าร่วมโครงการได้

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ และปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุเฉลี่ย 48.24 ปี จบการศึกษาระดับ

ประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.76 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3.01 คน พื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP (ทั้งเช่าและของตนเอง) เฉลี่ย 1.5056 ไร่ เนื่องจากอาชีพเกษตรส่วนใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดบุรีรัมย์คือปลูกข้าว สำหรับการทำสวนปลูกพืชผักมีน้อย ทำให้พื้นที่ที่ขอตรวจรับรองไม่มาก และบางส่วนใช้พื้นที่ว่างจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวมาปลูกพืชผักไว้กินและขายจึงทำให้เกษตรกรส่วนนี้ไม่ได้เข้าร่วม โครงการ เกือบทั้งหมดมีพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทาน และส่วนมากเกือบทั้งหมดอาศัยน้ำฝนในการผลิต เนื่องจากแหล่งกักเก็บน้ำมีน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินจากมากกว่าครึ่งกู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวินเพ็ญ สุรฤกษ์(2538:118-218) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าแหล่งเงินกู้อื่นและยังได้รับคำปรึกษาคิดตามจากเจ้าหน้าที่ของธนาคารด้วย

2.2 แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

จากการศึกษาแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โครงการของเกษตรกร พบว่าเกือบทั้งหมดได้รับข่าวสาร โครงการจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร แสดงให้เห็นว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล) เป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ให้แก่เกษตรกรรับทราบ ซึ่งเกษตรตำบลถือเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความใกล้ชิดและสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้มากที่สุด ทำให้เป็นผลดีต่อการดำเนิน โครงการต่างๆ

2.3 ความความคิดเห็นเกี่ยวกับการโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการ โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ ดังนี้
ประเด็นความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ เกษตรกรเห็นด้วยมากในด้าน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP หรือ ใบ Q เนื่องจากเป็นการรับรองมาตรฐานผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และใบรับรองมาตรฐาน GAP หรือ ใบ Q

ประเด็นความคิดเห็นด้านการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในด้านชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และการชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลผลิตของตนมีตลาดรองรับที่แน่นอน

ประเด็นความคิดเห็นด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร)

เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในด้านการให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืชมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข จากการทำเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามหลักมาตรฐาน GAP ได้ถูกต้องเป็นผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q)

ประเด็นความคิดเห็นด้านการประเมินแปลงเบื้องต้น เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในทุกด้าน คือ การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การตรวจรับรองเพื่อขอใบ Q เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้คำแนะนำ หลักปฏิบัติแก่เกษตรกรก่อนทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น และเจ้าหน้าที่ทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้ง/แปลง จากประเด็นดังกล่าวช่วยให้เกษตรกรเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามหลักมาตรฐาน GAP

ประเด็นความคิดเห็นด้านการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q)

เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในด้าน เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q และเกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ ซึ่งจะส่งผลผลิตของเกษตรกรมีคุณภาพและสามารถขายผลผลิตในราคาที่สูงขึ้น

ประเด็นความคิดเห็นด้านการตลาดและผลตอบแทน ซึ่ง เกษตรกรเห็นด้วยมาก ไม่ว่าจะเป็นประเด็นผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้า เนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q สามารถส่งผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดห้างไกลชุมชนได้ มีอำนาจในการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต และการขายผลผลิต ลดต้นทุนในการทำการเกษตรสูงเนื่องจาก ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทางการเกษตร มีราคาแพง ผลผลิตมีคุณภาพ สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป ซึ่งจากแรงจูงใจในเรื่องของราคาผลผลิตที่สูงกว่าจึงส่งผลให้เกษตรกรเหล่านี้อยากเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งเกษตรกรบางส่วนได้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการบริโภคสินค้าที่มีการผลิตได้มาตรฐานและปลอดภัยยิ่งทำให้เห็นได้ว่าโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานจึงควรมีการดำเนินโครงการนี้ในปีต่อไปและควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการและให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP ด้วย

2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน พบว่า เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ด้านการตลาดและผลตอบแทน แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ใกล้เคียงที่ปลูก ราคาไม่พอใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัย (2552)

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับประรดตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในประเด็น เรื่องราคาขายผลผลิตมีความแตกต่างกัน สมาน แก้วลาย(2549:103) ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวคุณภาพดีของเกษตรกรตำบลเชียงยืน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ในเรื่องการจำหน่ายราคาต่ำ และ

2.4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในประเด็น ด้านการตลาดและผลตอบแทน ขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ให้ด้วย และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราคาขายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา วารุณี ศรีแสง (2550:52) ศึกษาเรื่อง ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับประรด ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีพบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการตลาดคือให้รัฐบาลสนับสนุนเรื่องราคาผลผลิตให้สูงขึ้นและส่งเสริมให้มีการประกันราคาให้ได้มาตรฐาน

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เกษตรกรเห็นด้วยมากในด้าน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP หรือ ใบ Q เป็นเห็นผลหลักที่ทำให้เกษตรกรสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ โดยเกษตรกรที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการและผ่านการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นจะได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP หรือ ใบ Q ซึ่งในการจัดโครงการดังกล่าวควรมีการสนับสนุนในเรื่องของการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP ต่อไป

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) จากการใช้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช และการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหา

แนวทางแก้ไข ของที่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเอง ทำให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามหลักมาตรฐาน GAP ได้ถูกต้องและส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ซึ่งสามารถนำแนวทางไปพิจารณาปรับใช้ส่งเสริมในโครงการอื่นๆ ต่อไป

3.1.3 การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และการชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร เพื่อให้เกษตรกรมีความสนใจเข้าร่วมโครงการ จึงควรมีการชี้แจงหลักการจากเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัครเกษตรกร

3.1.4 การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในด้าน เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอรับใบ Q และเกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ เพื่อให้เกษตรกรสามารถผ่านการตรวจรับรองแปลง และได้รับใบรับรอง GAP เกษตรกรควรได้รับการประเมินแปลงและได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลก่อน

3.1.5 ด้านการตลาดและผลตอบแทนขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ให้ด้วย และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราคาขายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ใช้ในการแก้ไขปัญหาในด้านการผลิตและการตลาดให้เกษตรกรและผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตร GAP ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP ในระดับพื้นที่โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วม

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบและทิศทางการตลาดของสินค้าเกษตร GAP เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนส่งเสริมการผลิต ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ตลาดอย่างเหมาะสม

3.2.3 ทิศทางการตลาดและการส่งออกสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP ของไทย

3.2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

3.2.5 ควรขยายการวิจัยลักษณะเดียวกันไปในพื้นที่อื่นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร (2541) การผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม(*Good Agricultural Practice:GAP*) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- _____ (2548) โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน นอกเขตชลประทาน ระดับมาตรฐานส่งออกปี 2548 กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- _____ (2549) การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยได้มาตรฐานและกระบวนการส่งเสริม เอกสารวิชาการ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2549
- _____ (2549) การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยได้มาตรฐานและกระบวนการส่งเสริม กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการเกษตร
- _____ (2553) คู่มือเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษา GAP กลุ่มงานส่งเสริมมาตรฐานสินค้า สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด
- เกียรติพร ศรีชนะ (2545) "ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนจังหวัดขอนแก่น" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จังหวัดบุรีรัมย์ (2552) แผนพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ 4 ปี (ปี 2553-2556) บุรีรัมย์ โรงพิมพ์วินัยงามฉวี จันทเภา. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร
- ดำรงฤทธิ์ หลอดคำ (2538) "ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ในจังหวัดหนองบัวลำภู" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นพมาศ ชีรวิน (2539) จิตวิทยากับชีวิต กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นีออน กลิ่นรัตน์ (2525) จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บุญส่ง ช่อพฤกษ์ (2547: 24-30) การใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตส้มโอของเกษตรกรอำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประเวศ ถ้ำเลิศ (2545) ศึกษาความคิดเห็นที่เกษตรกรมีต่อโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ปี 2541

ปิยะนันท์ สุวรรณปิงคำ (2553:42) การใช้การเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจาก สารพิษของเกษตรกรในอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ราชบัณฑิตยสถาน (2524) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญ วันเพ็ญ สุรฤกษ์ (2538) *ภูมิศาสตร์การเกษตรเชิงวิเคราะห์* โครงการตำรามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เล่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา

วารุณี ศรีแสง (2550) การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรด ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ร่วม โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ศรีสวัสดิ์ ทรัพย์ทอง (2540) "ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบ การผลิตการเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สมาน แก้วลาย (2549) "การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวคุณภาพดีของเกษตรกร ตำบลเชียงยืน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ (2554) "รายงานประจำปี 2554" (อัดสำเนา)

สุรัชย์ มีทอง (2546) "ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพัก ชำระหนี้ ปี 2545 ในจังหวัดอ่างทอง" วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Feldman, M.P (1971). *Psychology in the Industrial Environment*. London: Butter Worth.

Good, C.V. (1976). *Dictionary of Education*. Toyo: McGrow-Hill Kogakusha.

Kolesnik, H.H. (1969). *Introduction to Opimion and Attitude*. New York: Harper and Brothers Publisher Measurement.

Yamanae, Taro. ๑๙๖๗. **Statistics : an Introductory**. New York : Harper & Row Publiher,

Inc. อ้างโดย สำเริ่ง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. ๒๕๓๘. สถิติสำหรับการวิจัย
ทางสังคมศาสตร์. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Webster (1967). *Webster's New York Dictionary*. New York: The World Publishing.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556) การผลิตพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม(GAP) ภาควิชา
ปฐพีวิทยา คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ค้นคืนวันที่ 18 พฤษภาคม
2556 จาก http://www.alro.go.th/alro/ess/upload/13/pf13_233_1.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555
 สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

() เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐาน GAP พี่ช

คำแนะนำ แบบสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร
 ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อโครงการส่งเสริมการ
 ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

1. เพศ () 1.ชาย () 2. หญิง

2. อายุ.....ปี (นับจำนวนเต็ม)

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ

() 2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

() 3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

() 4. ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

() 5. ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

() 6. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() 7. ปริญญาตรี

() 8. อื่น ๆ ระบุ.....

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน

5. จำนวนแรงงานในครอบครัว.....คน

6. ท่านมีพื้นที่ที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP (ทั้งเช่าและของตนเอง) จำนวน.....ไร่.....งาน

7.การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. กลุ่มเกษตรกร
- () 2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- () 3. สหกรณ์การเกษตร
- () 4. กลุ่มลูกค้า ธกส.
- () 5. กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตร

8.ในปีที่ผ่านมาท่านมีรายได้ รวมเป็นเงินเท่าไร

8.1 รายได้ภาคการเกษตร ประมาณ.....บาท

8.2 รายได้นอกภาคการเกษตร ประมาณ.....บาท

รวมทั้งสิ้น ประมาณ.....บาท

9.พื้นที่การเพาะปลูกอยู่ในพื้นที่ใดและใช้น้ำจากไหน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 9.1 ในเขตชลประทาน

() 9.2 นอกเขตชลประทาน

(9.2.1) ใช้น้ำบ่อ/สระ

(9.2.2) ใช้น้ำจากน้ำฝน

(9.2.3) ใช้น้ำบาดาล

(9.2.3) อื่นๆระบุ.....

10.แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 10.1 ทุนตนเอง

() 10.2 กู้ยืมจากสถาบันการเงิน

() 10.2.1 หนี้นอกระบบ

() 10.2.2 สถาบันการเงิน

() 10.2.3 อื่นๆ

11. อาชีพภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 11.1 ทำนา

() 11.2 ทำไร่

() 11.3 ทำสวน

() 11.4 เลี้ยงสัตว์

() 11.5 ประมง

() 11.6 อื่นๆ

12. แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

12.1 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	() ได้รับ	() ไม่ได้รับ
12.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยงานอื่น	() ได้รับ	() ไม่ได้รับ
12.3 ผู้นำท้องถิ่น	() ได้รับ	() ไม่ได้รับ
12.4 เกษตรกรผู้นำ/อาสาสมัครเกษตรกร	() ได้รับ	() ไม่ได้รับ
12.5 สื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุ	() ได้รับ	() ไม่ได้รับ
12.6 การอบรม การศึกษาดูงาน	() ได้รับ	() ไม่ได้รับ
12.7 อื่นๆ ระบุ		

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
และได้มาตรฐาน ปี 2555

ท่านมีความคิดเห็นต่อโครงการในประเด็นต่างๆต่อไปนี้ในระดับใด

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ในช่องให้คะแนน

- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ความคิดเห็นต่อโครงการ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1.วัตถุประสงค์ของโครงการ					
1.1 เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP					
1.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองและได้รับใบ Q					
2. การประชาสัมพันธ์โครงการ					
2.1 มีความชัดเจนของข้อมูลที่ทำกรประชาสัมพันธ์					
2.2 มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น วิทยุกระจายเสียง แผ่นพับ					
2.3 การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อคม.และศบค.					
2.4 สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัดควรมีการประชาสัมพันธ์ของโครงการเป็นอย่างดี					
2.5 การประชาสัมพันธ์ช่วยให้ท่านทราบและเข้าใจรายละเอียดของโครงการเป็นอย่างดี					
3การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ					
3.1เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในพื้นที่นั้น					

ความคิดเห็นต่อโครงการ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
3.2 ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ					
3.3 การชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร					
3.4 ความชัดเจนของกฎหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ					
4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี					
4.1 อบรมหลักสูตรการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช และระเบียบปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP8 ข้อ					
4.2 จัดทัศนศึกษาดูงานแปลง/สวนที่ประสบความสำเร็จในการผลิตพืชที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน					
4.3 เนื้อหาวิชาการที่ได้รับการอบรมสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้					
4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม					
4.5 วิทยากรที่ถ่ายทอดมีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร					
5.1 เกษตรกรสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้กับการเกษตร					
5.2 มีความเข้าใจการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมการเกษตรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน					
5.3 ทราบข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติ GAP พืช					
6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ที่ปรึกษาเกษตรกร)					
6.1 มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา					
6.2 ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืช ตามระบบจัดการคุณภาพ GAP					
6.3 การให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบจัดการคุณภาพ GAP พืช					
6.4 มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข					
7. การประเมินแปลงเบื้องต้น					

ความคิดเห็นต่อโครงการ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
7.1 การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การตรวจรับรองเพื่อขอใบ Q					
7.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้คำแนะนำ หลักปฏิบัติแก่เกษตรกรก่อนทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น					
7.3 เจ้าหน้าที่ทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้ง/แปลง					
8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q)					
8.1 เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอรับใบ Q					
8.2 เกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ					
9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน					
9.1 ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้า เนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q					
9.2 สามารถส่งผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดห้างไกลชุมชนได้					
9.3 มีอำนาจในการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต และการขายผลผลิต					
9.4 ลดต้นทุนในการทำการเกษตรสูงเนื่องจาก ปุ๋ยเคมี แล สารเคมีทางการเกษตร มีราคาแพง					
9.5 ผลผลิตมีคุณภาพ สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป					
9.6 มีแหล่งรองรับผลผลิตที่ได้จากโครงการ					
9.7 ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นสามารถจะขยายตลาดได้ทั้งในและต่างประเทศ					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ท่านคิดว่าปัญหาจากการเข้าร่วมโครงการในด้านต่าง ๆ อะไรบ้างที่เห็นว่ามีปัญหา
คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนน

1	หมายถึง	น้อย
2	หมายถึง	ปานกลาง
3	หมายถึง	มาก

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ระดับปัญหา			ข้อเสนอแนะ
		1	2	3	
1.วัตถุประสงค์ของโครงการ				
1.1 เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP				
1.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรองGAP (ใบQ)				
1.3 อื่น ๆ
2. การประชาสัมพันธ์โครงการ				
2.1 การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง				
2.2 การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ชัดเจน				
2.3 ช่องทางในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป				
2.4 อื่นๆ.....				
3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ				
3.1 เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม				
3.2 การชี้แจงเกณฑ์การคัดเลือกไม่ทั่วถึง				
3.3 อื่นๆ.....				
4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี				
4.1 เนื้อหาวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ				
4.2 เนื้อหาวิชาการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
4.3 ระยะเวลาที่ใช้จัดอบรมไม่เหมาะสม				
4.4 อื่นๆ.....				

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ระดับปัญหา			ข้อเสนอแนะ
		1	2	3	
5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร					
5.1 ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง					
5.2 หลักปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ยุ่งยาก					
5.4 อื่นๆ.....					
6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร)				
6.1 ไม่ใส่ใจต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา				
6.2 ให้คำปรึกษาไม่ทั่วถึง				
6.3 ขาดความรู้ในการให้คำปรึกษา					
6.4 อื่นๆ.....					
7. การประเมินแปลงเบื้องต้น				
7.1 ได้รับการตรวจประเมินแปลงไม่ถึงสามครั้ง				
7.2 จำนวนครั้งในการตรวจประเมินแปลงไม่เหมาะสม				
7.3 อื่นๆ.....					
8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q				
8.1 ขั้นตอนการตรวจรับรองแปลงยุ่งยาก				
8.2 ระเบียบข้อปฏิบัติเพื่อให้ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ยุ่งยาก				
8.3 อื่นๆ.....					
9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน				
9.1 แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP โกลฟีนที่ปลูก				
9.2 ราคาไม่จูงใจ ไม่แตกต่างจากพืชทั่วไป				
9.3 ผลผลิตไม่เพียงพอ และต่อเนื่องในการจัดส่ง				
9.4 ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน				
9.5 อื่นๆ.....				

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ.....
.....
.....
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ.....
.....
.....
3. เจ้าหน้าที่ตรวจรับรองแปลงจากกรมวิชาการ.....
.....
.....
4. อื่น.....
.....
.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางนงนภัส โครงพิมาย
วัน เดือน ปีเกิด	9 เมษายน 2522
สถานที่เกิด	อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี 2545
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

